

Structurile arheologice descoperite pe suprafețele cercetate de pe străzile Soarelui și Covaci

Virgil Apostol, Ștefan Bâlici

Săpăturile arheologice desfășurate în intervalul aprilie-iunie 2011 cu ocazia lucrărilor edilitare - înlocuirea instalațiilor și decaparea suprafeței carosabile (mai puțin trotuarele în cazul străzii Covaci) - au adus la lumină vestigii arheologice care aparțin ansamblului Curții Vechi și primelor edificări de la începutul secolului al XIX-lea după desființarea Curții Domnești.

Vestigii aparținând Palatului Voievodal Curtea Veche

Zidul de incintă al Curții Vechi poate fi urmărit, în urma cercetărilor din ultimii ani, aproape în întregime pe latura nordică (de-a lungul frontul sudic al străzii Gabroveni,¹ traversează strada Șepcari² și intră sub B-dul I.C. Brătianu) și pe un segment din latura vestică descoperit în iarna anului 2010³ cu ocazia unor lucrări de înlocuire a conductei de apă potabilă. Astfel, colțul nord-vestic al incintei poate fi delimitat cu precizie, iar cercetările din strada Covaci și strada Soarelui aduc câteva precizări asupra utilizării zonei în care se afla micul palat cu opt odăi (Palatul Cocoanelor) construit de Șerban Cantacuzino și, probabil, grădina italiană descrise de Antonio Maria del Chiaro.⁴

Deși săpăturile arheologice s-au limitat la câteva sondaje mai adânci sub cota de 1 m, vestigii arheologice anterioare parcelării Curții Vechi au fost delimitate doar în sectorul sudic al străzii Soarelui. Lipsa vestigiilor pe tronsonul nordic al străzii Soarelui și pe întreaga suprafață a străzii Covaci confirmă existența aici a unui spațiu neconstruit - grădină.

Structurile de zidărie descoperite (Z3, Z4) descriu două laturi ale unei încăperi (*Palatul Voievodal / încăpere*) la care spre nord se adosează o altă structură cu ziduri subțiri (Z5, Z6),

¹ Gh. Mănușu-Adameșteanu *et al.*, *București. Centrul istoric - str. Gabroveni*, CCA 2009 (campania 2008); V. Apostol, Șt. Bâlici, *Structuri arhitectural-arheologice din Centrul Istoric București*, Caiete ARA I, 2010, p. 142-146.

² Gh. Mănușu-Adameșteanu *et al.*, *Strada Șepcari*, cercetări inedite; V. Apostol, Șt. Bâlici, *Raport de arhitectură. Structurile arheologice descoperite pe strada Șepcari*, 2011, *inedit*.

³ Gh. Mănușu-Adameșteanu *et al.*, *Strada Șelari*, cercetări inedite; V. Apostol, Șt. Bâlici, *Raport de arhitectură. Structurile arheologice descoperite pe strada Șelari*, 2010, *inedit*.

⁴ „Palatul Principelui este destul de mare. Sălile lui mari sunt boltite și la prima dintre ele are în mijloc un rând de coloane, dar destul de scunde. Sala servește pentru Adunarea Divanului, unde se mai fac și judecăți în zilele solemne; alte sunt săli sau camere de audiență, de unde intri apoi în iatacul domnului și de aici în cămărilor doamnei, care în realitate sunt numai două și o cămăruță, până când domnul Șerban Cantacuzino pune să zidească în timp de câteva luni un frumos și mic palat cu opt odăi, ocupând pentru acest edificiu un colț din grădină. Această grădină este foarte frumoasă, de formă pătrată, și desenată după bunul gust italian; în mijlocul ei domnul Constantin Brâncoveanu a pus să ridice un foșor frumos spre a lua masa acolo și a se odihni după masă, în timpul verii, la parfumul feluritelor flori plantate de jur împrejur.” Antonio Maria del Chiaro, *Le moderne rivoluzioni della Valachia*, Florența, 1718.

probabil un aparat de acces. Zidurile încăperii, realizate din cărămidă (30(29)×15(16)×4,5 cm) legate cu mortar, au o grosime de 95 cm și se păstrează pe o înălțime de cca. 50 cm din elevație și cca. 140 din fundație (60 cm zidită și 80 cm turnată în groapă). Zidurile aparatului de acces sunt late de numai 30 cm și sunt realizate din materiale similare.

La distanță de 9,30 m spre nord de latura nordică a încăperii aparținând Palatului a fost descoperit un alt zid (Z7) contemporan cu acestea. Zidul, lat de 65 cm, este realizat din cărămidă (30(29)×15(16)×4,5 cm) legată cu mortar.

Sub nivelul de funcționare al acestor structuri au fost descoperite urme ale unor niveluri anterioare: zidurile Z1, Z2, *pavajele* 1-4. Dintre aceste structuri, o prelucrare specială se înregistrează în cadrul *pavajului* 4, care folosește pentru finisare cărămidă hexagonală cu latura de 15 cm.

Structuri de secol XIX (cca. 1800-1880)

După incendiul din 1718 și cutremurul din 1738 Curtea Veche a devenit nefuncțională și este în stare de ruină până în anul 1798 când Constantin Hangerli a scos-o la mezat. Locul ei a fost luat în jumătate de secol de case, ateliere și noi străzi - Covaci (Oituz), Șepcari, Franceză (Carol I), Soarelui.

Pe strada Covaci au fost descoperite fragmente ale unor structuri de aliniament doar în tronsonul Șelari - Soarelui (Z19, Z14-Z18) și două fragmente de ziduri (Z20-Z21) spre intersecția cu strada Șepcari. Prima grupare conturează o direcție ușor schimbată a uliței Covaci în prima fază de existență, așa cum prezintă și Planul Parcelării de la 1798.

Pe suprafața străzii Soarelui a fost delimitat zidul de aliniament estic (Z9-Z12) al străzii și un fragment din cel vestic (Z14). Zidul estic se adosează construcției Palatului ceea ce nu exclude posibilitatea ca la începutul secolului al XIX-lea Palatul să mai fi fost utilizat în alte scopuri, diferite de cele originare. Planul Parcelării descrie strada Soarelui dezvoltându-se doar până în zona Palatului, fără să îl traverseze - așa cum a existat până în momentul restaurării ansamblului în anii 60. Spre sfârșitul sec. al XIX-lea (cca. 1880), aliniamentul străzii este fixat pe traseul descris de construcțiile istorice conservate până în prezent.